

Archief Adrienne Minette Boissevain-van Lennep

Inventarisnummer: 0040

atria

Meer. Pissswain W.M.

De geboorte van een traditie.

Gouden morgen luisteraars; Nu ja ik u een verhaaltje vertellen dat
eet bekend is: Heel heel lang geleden..... Neen! het is niet eens
zo lang geleden; nog niet eens heelmaal drie jaar. Maar het
lijkt kindloos lang geleden omdat ik sinds dien zooveel beleefd
heb, zooveel verdriet gehad, zooveel ellende gezien, zooveel ^{griep en boze} vriendschaps
~~so~~ zooveel leelyks en vrijs.... en ook onvergeetlyk veel frots en
freds!

Ik zat dan in de gevangenis. Het was augustus 1943. Het was in de
cel smoorheet. We waren met 2 in zeevenen gefoet. Er was ein bed. De
anderen lagen op de grond. De vloer was van steen, de muren waren van
steen. De ramen van matglas. De deuren van ijzer.

Een klap tafeltje, krubjes, een plantje met kroesen, een ton aellen
een schermppi, een leetlyk Spiegelte waarin je een mismaakt beeld van
jiesf kon zien, alleen je hoofd. Leetlyk, leetlyk, leetlyk, alles... en laet.

Na 14 dagen kwam... de waschrek. Heerlyke afleiding. We heeft de
label met het adres geschreeven? Hongerig kijk je. Je plukt aan het touw
dat de rak dicht houdt. In je zenuwachtly leid kun je het niet los krijgen
Eindelyk! Het is open. Gretlyk rommel je er in, beklyt alles,
zoekt naar een teeken van leven: Een handvoet, een beetlye onderpoot
pantoffels en vachthandje.... Niet persomfts by, alles van
anderen. Ons huis is door de SD bezet. Niemand mag er in. Toch
heeft iemand gezogt dat we wat krijgen en dat is al een troost.

En wat kwam er onder uit de rak? Een lappendasje! misschien
3/4 meter lang en 10 cm breed! Allemaal kleine lappies, bond dorreen
fleurig, kleurig, frisch. Lappies die ik ken uit kinderjartjes en
jiponnen, zorgvuldly fransschikt en tot een scheut geworden onder de
handen van iemand die van mij houdt. voor mij gemaakt. Ik heb een
prop in m'n keel. Iedereen neemt het dasje in de handen, uitroepen
van bewondering, vroolyke gerichten. Op eens is er kleur gekomen in
ons cel bestaan. Het lappie hangt over het beetlye Spiegelte.

(stem vring kaden)

Toen ging ik naar Kuyt, en haer jaar, op d'olte Dinsdag, naar Ravens-
brück, die hel van verwonding en vernietiging.

Het lappig dasje was mij al lang affgenomen. Maar mijn geest hield de
herinnering vast. Niet alleen om dat dasje, maar om de heele lieve wereld
die erachter lag, erin veroverd was.

En op een Mooien lentedag gebeurde er een wonder. We gingen naar
Zweden. We waren twee ^{vrij} ~~menschen~~, ~~een menschen~~! We werden
vervoerd, rewend, niemandt tegenproken, ~~ke lagen in mooie scholen~~
tot ~~een~~ ^{Reizen was alles} ~~sanatoria~~ ingericht. ~~Alles~~ was bereijfreen te worden en te
onbluiken. De nachtmerrie lag achter ons. We werden onder die poort
roepen Inel persoon. We konden in bed opzitten, uit doen! Maar wat? Er was
niet. Mij hadden niets. Alleen het leven, en dat was zo goed! We waren
zo dankbaar, zo gelukkig, ondanks verlies. We wilden hen die ons
gered hadden, die ons hof dasje, de redder van vertwijfeling, door hem
vriendelike deelneming en warme hartelikeid, die Zweedsche nonnen,
die ons kwamen op zoeken uit ~~jeven~~..... In daan was de herinnering aan
het lappig dasje. „Geef mij lappig, ^{was} ^{kan} ^{deft} restje“ bedelde ik in duitsch, engels
en een beetje Zweedsch uit een woordenboekje ^{met} te veel gebaren.

De beroeksten bevrups! Ik kreeg lappig en tranchijs, een heele zak vol.
Het waren de herinneringen van andere menschen, die gelijfd hadden be-
rijft zij in het kamp waren. Ze maakten me droevig en troostte tennyl ze
door mijn handen gingen. Er viel bekeken en traan in. Maar ze werden tot
kleine kleedjes, theeknuten, looppertjes: Alles geschenken van die
lieve menschen die zo goed voor ons waren, die ons hielpen been te leven.

En toen sloof ik tennyl naar Holland. En ik bracht een zak lappig mee uit
Zweden, een zak herinneringen. ^{in die twee jaar} Holland was holland op sloom gebarend.
Er was veel verbroengegaan. Alles was meent. Iedereen was zo veel
belieft. Er was zo veel kapot. Maar Holland leefde ^{ondanks} trots dooreen ver-
rieling! Ik was dankbaar dat ik het mocht meemaken.

Er was veel te doen. Het was pretty veel ingeschaald te worden. Meer iets te doen samen met anderen. Omdat ik het niet zat ik in de commissie voor de richtlijnen der nationale feestdagen. En op een was daan het plan van de nationale feeststrook gebouwd; ^{en nu zijn er} die rokken die ook alweer gemaakt zijn rijk lappjes en resten uit het verleden, samen ~~aan~~ ^{lij} ~~gevoerd~~ ^{aan} ~~op de kaart~~ ^{aan} ~~de~~ ^{aan} ~~ondergrond~~, Symbool van wat met liefde en toewijding opgebouwd kan worden uit een verscheiden maan diebaar verleden; die rokken die een traditie zullen worden en die ^{al} nu een nu zijn in menig peris. Ja, de gezangenis is voortgegaan. Maar het lappendansje leeft en weest de moeder van de nationale feeststrook.

En nu is het verhaal te uit. ~~Facta tunc.~~

en wordt de rok van de kleine lappjes in de handen gelegd.

Boissvain -
vom Lenzen 90.

A.M. Beissevain-van Lennep.
Hondecoeterstraat 8.
Amsterdam Zuid.
Tel. 27342.

zaterdag 18 April 1946

10.30 - 10.45.

Korte Gesprekken van vrouw tot vrouw.

DE GEBOORTE VAN EEN TRADITIE.

Goeden morgen, luisteraars,

Nu ga ik U een verhaaltje vertellen, dat echt gebeurd is: Heel, heel lang geleden.....Heen! het is niet eens zóólang geleden; nog niet eens heelemaal drie jaar. Maar, het lijkt eindelijk lang geleden, omdat ik sindsdien zo veel beleefd heb, zo veel verdriet gehad, zo veel ellende gezien, zo veel goede en ^{le}beze mensen, zo veel leelijks en vuils..... en ook onvergetelijk veel groets en godds!

Ik zat dan in de gevangenis. Het was Augustus 1943. Het was in de cel smeerheet. We waren met z'n zevenen, geleef ik. Er was één bed. De anderen lagen op den grond. De vloer was van steen, de muren waren van steen. De ramen van natglaas. De deur van ijzer.

Een klaptafeltje, krukjes, een plankje met kroezen, een ten achter een scherpje, een leelijk spiegeltje, waarin je een mismaakt beeld van jezelf kon zien, alleen je hoofd. Leelijk, leelijk, leelijk, alles en kaal.

Na 14 dagen kwam dewaschzak. Heerlijke afleiding. Wie heeft de label met het adres geschreven? Hengerig kijk je, Je plukt aan het touw, dat de zak dicht houdt. In je zenuwachtigheid kun je het niet les krijgen. Eindelijk! Hij is open. Gretig rommel je er in, bekijkt alles, zoekt naar een teeken van leven: Een handdoek, een beetje endergeed, panteffels, een waschhandje..... Niets persoonlijks bij; alles van anderen.

Ons huis is deer den S.D. bezet. Niemand mag er in. Toch heeft iemand gezorgd, dat we wat krijgen en dat is al een troest.

En wat kwam er onder uit den zak? Een lappendasje! Mischien $3/4$ meter lang en 15 c.m. breed! Allemaal kleine lapjes, bont deereen, fleurig, kleurig, frisch. Lapjes, die ik ken uit kinderjurkjes en japennen, zorgvuldig gerangschikt en tot een geheel geworden onder de handen van iemand, die van mij houdt. Voor mij gemaakt. Ik heb een prop in m'n keel. Iedereen neemt het dasje in de handen; uitroepen van bewondering, vreselijke gezichten. Opeens is er kleur gekomen in ons celbestaan. Het lapje hangt ever het leelijke spiegeltje.

Teen ging ik naar Vught, en na een jaar, op Dollen Dinsdag, naar Ravensbrück, die hel van verwerding en vernietiging.

Het lapjesdasje was mij al lang afgenomen. Maar, mijn geest hield de herinnering vast. Niet alleen om dat dasje, maar om de heele lieve wereld, die er achter lag, erin verwerkt was.

En, op een meeien lentedag gebeurde er een wonder. We gingen naar Zweden. We waren weer vrij! We werden verzorgd, verwend, vriendelijk toegesproken. Buiten was alles bezig ~~taxwaxtax~~ groen te worden en te entluiken. De nachtmerric lag achter ons. We werden onder die goede zorgen snel gezond. We konden in bed opzitten, iets doen! Maar wat? Er was niets, wij hadden niets. Alleen het leven en dat was zoe goed! We waren zoe dankbaar, zoe gelukkig, ondanks verlies. We wilden hen, die ons gered hadden, die ons neg dagelijks tedden van vertwijfeling, door hun vriendelijke deelneming en warme hartelijkheid, die Zweedsche vrouwen, die ons kwamen opzoeken, iets geven.....

En daar was de herinnering aan "het lappendasje".

"Geef mij wat lapjes, kleine restjes stof", bedelde ik in Duitsch, Engelsch en een beetje Zweedsch uit een woordenboekje en met veel gebaren.

De bezoeker begreep! Ik kreeg lapjes en everschetjes, een

heelen zak vel. Het waren de herinneringen van andere menschen, die gelééfd hadden, terwijl wij in het kamp waren. Ze maakten me dreevig en vreeslijk, terwijl ze door mijn handen gingen. Er viel wel eens een traan in. Maar, ze werden tot kleine kleedjes, theemtsen, leepertjes: alles geschenken voor die lieve menschen, die zoo goed voor ons waren, die ons hielpen weer te leven.

En téén vloeg ik terug naar Holland. En ik bracht een zak lapjes mee uit Zweden, een zak herinneringen.

Holland was Holland, afscheem gehavend. Er was in die twee jaar veel verloren gegaan. Alles was vreemd. Iedereen had zeeveel beleefd. Er was zeeveel kapot. Maar, Holland leefde, ondanks dood en vernieling!

Er was veel te doen. Het was prettig weer ingeschakeld te worden. Weer iets te doen, samen met anderen. Voordat ik het wist, zat ik in de commissie voor de richtlijnen der nationale heeg-tijdagen. En speens was daar het plan van den nationalen feestrek geberen. En nu zijn er die rekken, die ook alweer gemaakt zijn uit lapjes en resten uit het verleden, samen gehecht op één vasten ondergrond. Symbool van wat met liefde en toewijding opgebouwd kan worden uit een verscheurd, maar dierbaar verleden; die rekken, die een traditie zullen worden en die nu al een vreugde zijn in menig gezin.

Ja, de gevangenis is voorbijgegaan. Maar, het lappendasje leeft en werd de moederz van den nationalen feestrek.

En nu is het verhaaltje uit, en wordt de rek van de kleine lapjes in Uw handen gelegd.